

Коростенський міський ліцей №9 Житомирської області
«Сучасна освіта Житомирщини – 2023»

ВИВЧАЮ – НЕ ЧЕКАЮ

(практикум з української літератури для 7 класу)

Автор:

Ткаченко Світлана Володимирівна,
учитель української мови і літератури
Коростенського міського ліцею №9
Житомирської області

Коростень - 2023

Практикум “Вивчаю - не чекаю” затверджено рішенням педагогічної ради
Коростенського міського ліцею № 9
(протокол №3 від 31.10.2022р.)

Укладач:

СВІТЛАНА ТКАЧЕНКО, учитель української мови і літератури
Коростенського міського ліцею №9, учитель вищої категорії, учитель-методист

Рецензент:

БОГДАНА ГРЕК, учитель української мови і літератури Коростенського
міського ліцею №4, учитель вищої категорії, учитель-методист

Ткаченко С.В.

“Вивчаю — не чекаю”

(практикум з української літератури для 7 класу)

Коростень 2023., - 51 сторінки

Практикум призначений для підготовки до контрольних робіт з української літератури в 7 класі. У ньому подано тестові завдання, літературні диктанти, дидактичні ігри різного рівня складності, ментальні карти, які допоможуть пригадати зміст творів, перевірити вивчене з теорії літератури, а також по два варіанти контрольних робіт.

Логічно вмотивована система завдань дає змогу використовувати їх для перевірки поточного та контрольного оцінювання знань учнів на різних етапах уроку.

Практикум укладено відповідно до чинної програми з української літератури для 7 класу.

ЗМІСТ

1. ВСТУП	
2. Суспільно-побутові пісні	6
2.1. Літературна вправа “Закінчи речення”	6
2.2. Літературна гра “Детектор брехні”	7
2.3. Художні засоби у народних піснях.....	8
2.4. Вправа “Закінчи речення”	11
2.5. Гра “Словоїд”	12
3. Іван Франко. «Захар Беркут»	13
3.1. Вправа “Закінчи речення”	13
3.2. Літературна гра “Детектор брехні”	14
3.3. Дидактична гра-загадка “Упізнай мене”.....	15
3.4. Літературна гра “Хто я”	16
4. Контрольна робота №1. Із пісенних скарбів. Іван Франко «Захар Беркут». Варіант 1	17
5. Контрольна робота №1 Із пісенних скарбів. Іван Франко «Захар Беркут». Варіант 2	19
6. Тарас Шевченко. “N.N”. “Тополя”. “Заповіт”	22
6.1. Вікторина “Що мені відомо про Т.Шевченка”	22
6.2. Літературна вправа “Закінчи речення”	23
6.3. Літературна гра “Вірю — не вірю”	24
6.4. Літературний диктант.....	25
6.5. Художні засоби у поезіях Т.Г. Шевченка	27
7. А.Чайковський. “За сестрою”	29
7.1. Літературна гра “Вірю — не вірю”	29
7.2. Вікторина “Хто найуважніший” (за змістом I-V частин повісті).....	30
7.3. Вікторина “Хто найуважніший”(за змістом VI-IX частин повісті).....	31
7.4. Літературна гра “Впізнай героя за цитатою”	32
8. Контрольна робота №2. Творчість Т.Шевченка, А. Чайковського. Варіант 1	33
9. Контрольна робота №2. Творчість Т.Шевченка, А. Чайковського. Варіант 2	35
10. Михайло Стельмах “Гуси-лебеді летять...”	37
10.1. Бліц-опитування за змістом повісті “Гуси-лебеді летять...” М.Стельмаха.....	37
10.2. Дидактична гра-загадка “Упізнай мене”	39
10.3. Народознавча вікторина “Як добре ти знаєш звичаї та традиції рідного народу”	40
10.4. Завдання на встановлення відповідності (“логічні пари”).....	41
11. МЕНТАЛЬНІ КАРТИ	44
12. ВІДПОВІДІ	45
13. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	51

Дорогі вчителі та семикласники

Упровадження дистанційного навчання та системи незалежного оцінювання навчальних досягнень учнів та учениць з української літератури ставить завдання перед учителями-словесниками систематичного відпрацювання в школярів навичок виконання тестових завдань різної форми й різного ступеня складності.

Матеріали посібника розроблені таким чином, що вчитель може використовувати їх як для діагностичного (самостійні роботи до кожної теми на різних етапах уроку), так і для підсумкового оцінювання (контрольні роботи до кожної теми за I семестр). Об'єктивація діагностованих знань дасть змогу вчителю коригувати підготовку до майбутньої контрольної роботи, а також урізноманітнить навчальну діяльність учителя і учнів.

Практикум якнайкраще допоможе учням ефективно й за короткий час повторити програмовий матеріал, вивчений на уроці української літератури, й більш упевнено почуватися під час контрольної роботи.

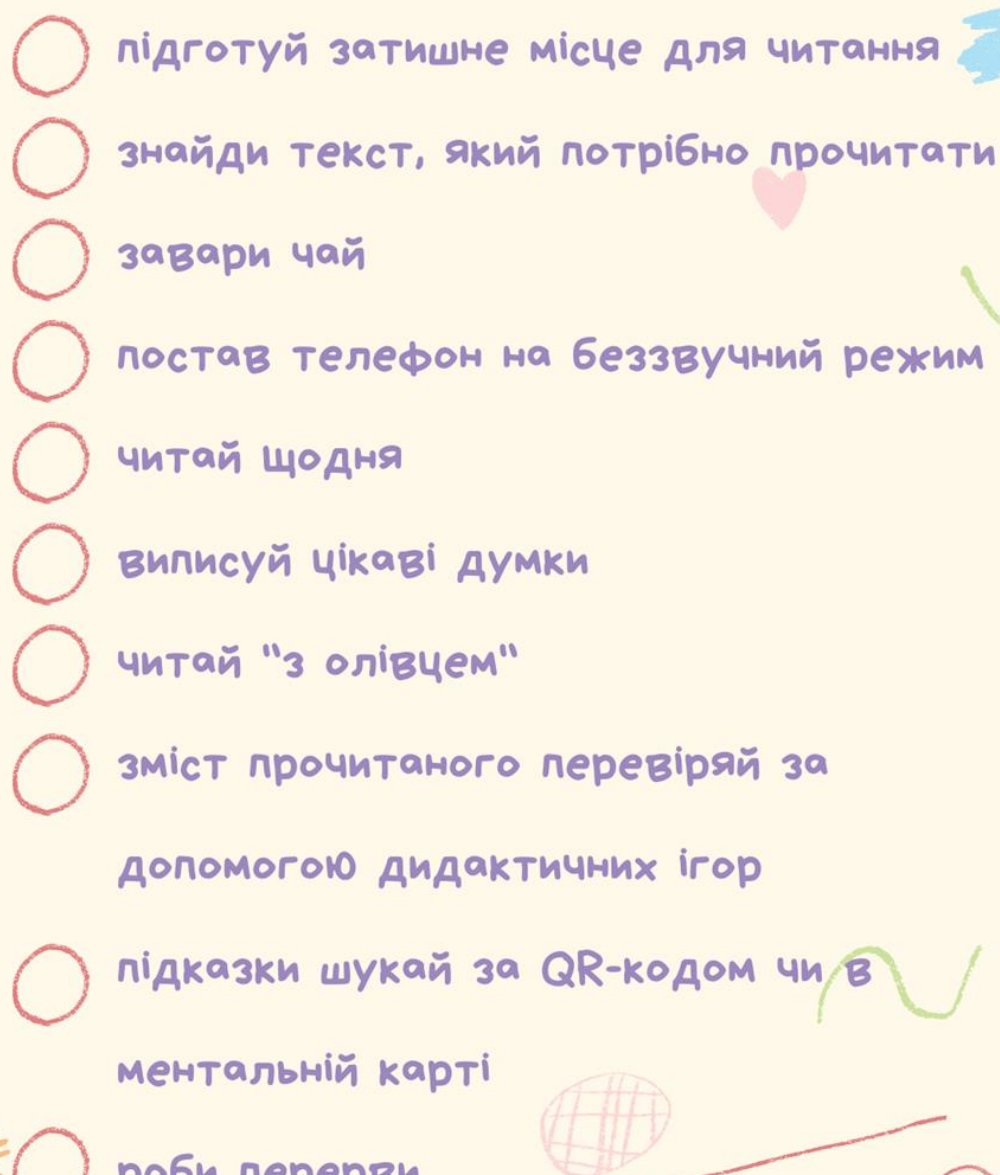
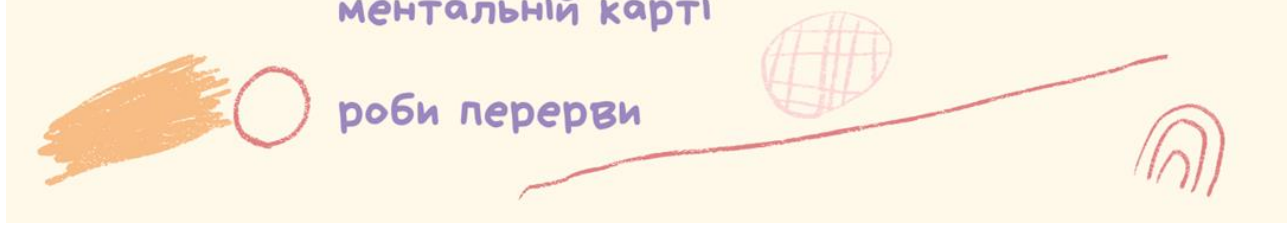
У посібнику представлено різнорівневий літературний практикум та тестові завдання. Також є можливість повторення та доопрацювання текстів творів та їх аналізу. Відсканувавши QR-код, можна швидко знайти та прослухати зміст твору, подивитися буктрейлер, презентацію, уривки з кінофільмів, мультфільми на дану тему. У посібнику розміщені і ментальні карти, створені за змістом вивчених творів.

Всі завдання спрямовані на набуття учнями досвіду самостійного здобування знань, що є вкрай необхідним для подальшої самореалізації особистості.

Практикум створено для якісної і приємної підготовки до контрольної роботи.

ЧЕК-ЛИСТ УСПІШНОЇ ПІДГОТОВКИ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

-
- підготуй затишне місце для читання
 - знайди текст, який потрібно прочитати
 - завари чай
 - постав телефон на беззвучний режим
 - читай щодня
 - виписуй цікаві думки
 - читай "з олівцем"
 - зміст прочитаного перевіряй за допомогою дидактичних ігор
 - підказки шукай за QR-кодом чи в ментальній карті
 - роби перерви
-

Випиши слова, які мають стосунок до теми «Соціально- побутові пісні»

Усна народна творчість, лірика, багатоваріантність, літературна мова, авторські, усна форма передачі, анонімність, веснянки, козацькі, ліро-епос, балади, коломийки, святковість, ненависть до насильства, чумацькі, кобза, балалайка, джерело пам'яті, фольклор, 200 тисяч, у космосі першою пролунала українська народна пісня(1962р), у фонотеці народних пісень ЮНЕСКО на 2 місці перебуває Німеччина.

Суспільно-побутові пісні

Літературна вправа “ Закінчи речення”

1. Пісенний фонд українського народу становить понад...
2. Козацькі пісні розповідають про...
3. Довгий шлях, невлаштованість побуту, небезпека ворожих нападів, хвороби й смерть на чужині — основні мотиви ... пісень
4. Тотожність заспівів веснянок і чумацьких пісень виявляється через те, що...
5. «Ой на горі та женці жнуть» пісня, яка належить до ...
6. Військо запорозьке в пісні «Ой на горі та женці жнуть» очолював...
7. Кінь вороний у козацькій пісні «Ой на горі та женці жнуть» був у...
8. Назвіть героїв пісні «Гомін, гомін по діброві»...
9. Козаки дорікали Сагайдачному, бо він...
10. У формі діалогу матері з сином побудована пісня...
11. У пісні «Ой на горі та женці жнуть» названо необачним...
12. Козак — герой пісні “Стоїть явір над водою” просить посадити на своїй могилі калину, щоб...

@ **ТВІТ-НАГАДУВАННЯ**

Якщо не все вдалося,
прослухай пісні ще раз)

Знайнеш їх за QR-кодом.

Суспільно-побутові пісні

Літературна гра “Детектор брехні”

Коментар: гра має 12 стверджувальних речень (правдивих чи хибних).

Потрібно обрати “правда” чи “брехня” (з уточненням у разі хибного твердження).

1. До соціально-побутових пісень належать козацькі, чумацькі, кріпацькі та колискові пісні.
2. Козацькі пісні створені в часи існування Запорозької Січі.
3. Для козацьких пісень характерний жартівливий і життєрадісний пафос.
4. У чумацьких піснях простежується туга за рідним краєм, сім'єю.
5. Чумацький промисел, який оспівується у багатьох піснях, на Україні відомий з XV ст.
6. Тема пісні «Ой на горі та жінці жнуть» - зображення військового походу козаків.
7. У пісні «Ой на горі та жінці жнуть» висміюються козацькі ватажки.
8. На картині І. Айвазовського “Чумацька валка” відтворено те, про що йдеться у чумацьких піснях.
9. Пісня «Ой на горі та жінці жнуть» належить до козацьких.
10. У суспільно-побутових піснях на перший план виступає не сама оповідь про подію чи явище, а оцінка їх, почуття, які вони викликають.
11. Пафос твору – це натхнення, пристрасне переживання душевного піднесення, викликане певною ідеєю чи подією.
12. Козаки в піснях завжди дбали про особистий комфорт.

ТВИТ-НАГАДУВАННЯ

**Якщо потрібна допомога,
знайдеш її за QR-кодом.**

Художні засоби у народних піснях

1. Прочитайте строфу з пісні “Стоїть явір над водою” і оберіть художній засіб або прийом, використаний у ній.

Стоїть явір над водою,
В воду похилився;
На козака незгодонька,
Козак зажурився.

А анафора

Б гіпербола

В художній паралелізм

Г порівняння

2. Прочитайте уривок з пісні “Ой у степу криниченька”.

Ой прилетіла сива зозуленька,
Та все “ку-ку” та “ку-ку”.
- Ой подай, чумаче, та подай, голубе,
Та хоч правую руку.

Епітет використано у рядку:

А першому

Б другому

В третьому

Г четвертому

3. Який художній засіб використано у цитатах: “Стоїть явір”, “явір...в воду похилився”, “вода корінь мие”, “...серденько ние”?

А метафора

Б порівняння

В художній паралелізм

Г епітет

4. Прочитайте рядки:

Нехай тебе турки уб’ють,
Нехай тебе огні сплять,
Нехай тебе звірі з’їдять,
Нехай тебе води втоплять.

В уривку виділено:

А метафору

Б гіперболу

В анафору

Г порівняння

5. Укажіть, який художній засіб виділено в поданій цитаті:

...Умер, умер **чумаченько**
Та в **неділеньку** вранці,
Поховали того **чумаченька**
У зеленому байраці.

- А епітет
В художній паралелізм
- Б зменшувально-пестливі форми слів
Г риторичні оклики

6. Укажіть, який художній засіб виділено в поданій цитаті:

Ой на горі да женці жнуть,
А попід горою,
Попід зеленою,
Козаки йдуть.

- А антитезу
В порівняння
- Б метафору
Г звертання

7. У коломийці

“Ой скажіть, добрі люди, чим Андрій хворіє:
на роботі — замирає, коло миски — пріє”

використано художні засоби

- А звертання, антоніми
В звертання, порівняння
- Б епітет, гіперболу
Г метафору, антонім

8. Який художній засіб використано в наступному рядку: “Та хоч би всі зорі впали...”?

- А метафору
В епітет
- Б алегорію
Г звертання

9. Укажіть, який художній засіб є у наведених цитатах ?

“Дується, як квочка”, “...маю носик, як цибулю”, “до неї хлопці ходять, як діти до школи”

- А персоніфікація
В порівняння
- Б алюзія
Г епітети

10. Установіть відповідність між образами-символами і їх значенням.

Образи-символи

1. Сива зозуленька
2. Туман
3. Кінь вороненький

Значення

А загроза, невизначеність

Б відданість, вірність, воля

В туга за своїм годувальником

Г рідна земля, батькова хата

@ **ТВІТ-НАГАДУВАННЯ**

**Якщо виникли питання,
можеш знайти підказки,
відсканувавши QR -код.**

Коломийки

Вправа “Закінчи речення”

1. Коломийки побутують у регіоні України, який називаємо...
2. Коломийка складається з ... рядків.
3. Кожен рядок має ... складів
4. Коломийка — назва водночас пісні і ...
5. Коломийки про «Дозвілля молоді» співаються від імені...
6. У «Жартівливих коломийках» засуджується...
7. Хлопець у «Жартівливих коломийках» ловив рибу...
8. У «Жартівливих коломийках» хлопець утікав від...
9. Іван-Подолян у «Жартівливих коломийках» «замотався в гарбузи», як ішов з...
10. Іван-Подолян у «Жартівливих коломийках» птахів стріляв...
11. Фраза «файна дівка» означає...
12. У коломийці «Дозвілля молоді» хлопець грав на...

@ ТВИТ-НАГАДУВАННЯ

Перейди за QR-кодом
і прочитай додатково про коломийки

Гра “Словоїд”

Коментар: потрібно відновити пропущені слова.

Коломийки

Коломия – одна з туристичних родзинок Прикарпаття. Неформальна столиця Гуцульщини. Батьківщина співу й танців. Саме тут виникли вид танцю та жанр української народної пісні. Йдеться про відомі всім

Коломийка — найпоширеніша танкова, котра поєднує в собі поетичне слово, музику і танець в одну цілість.

Кожна коломийка складається з рядків поскладів та може бути як приспівкою до танцю, так й існувати незалежно від нього.

Коломийки не існують відокремлено як маленькі дворядкові пісеньки. Вони об'єднуються у, які не мають сталого поєднання, а спонтанно добираються до конкретної ситуації.

У коломийці поєднано пісню, міміку й, Це надає їй своєрідної театральності, динамічності й енергії. Коломийку виконують по-особливому: темп танцю під час її виконання постійно Кожен учасник коломийки співає тількистрофу, бо поєднати швидкий танець із співом нелегко.

Танцюристів треба на ходу пригадати чи зімпровізувати (додумати, а то й вигадати) текст, дбаючи передусім про те, аби він увійшов ві темп танцю.

За змістом коломийки поділяють на такі основні: дозвілля молоді; залицяння, думки про одруження; родинне життя;коломийки; сучасні коломийки.

У коломийках лунає жартівливий, життєствердний Мабуть, через це їх не забувають, а передають із покоління в покоління.

Довідка: пафос, цикли, чотирнадцять, ритм, зростає, танець, коломийки, пісня, два, “віночки”, жести, одну, жартівливі

Випиши слова, які мають стосунок до творчості І.Франка

Джеджалик, Київська Русь, Карпати, історичний роман, ліро-епос, Ахтем Сеїтаблаєв, повість написана 26-річним І.Франком, польська шляхта, тухольці, фентезі, перемога монголо-татар, фітотерапія, конкурс, Каменяр, опера «Золотий обруч», бойові мистецтва, розбите серце, демократія.

Іван Франко «Захар Беркут»

Вправа “Закінчи речення”

1. “Академією в одній особі” сучасники називали...
2. І.Франко підписував твори не тільки прізвищем, а й псевдонімами і криптонімами і мав їх майже...
3. Повість “Захар Беркут” була написана в ... році і вперше опублікована в журналі...
4. Скупі відомості про вторгнення монголо-татар автор взяв із ...літопису.
5. Події у творі відбуваються в ... столітті.
6. Жанр твору “Захар Беркут” - ...
7. Історичні особи у творі — це...
8. Події відбуваються у селі...
9. Найдавнішим свідком давнини селяни вважали...
10. Найстарішим у повісті був ..., йому ... років.
11. Великий кам’яний стовп, що стояв у вузькому проході в тухольську долину, називався...
12. У камінь богиня смерті Морана заклала..

ТВИТ-НАГАДУВАННЯ

Цікаві факти про І.Франка довідаєшся,
переглянувши відео на YouTube

Скануй QR-код

Іван Франко “Захар Беркут”

Літературна гра “Детектор брехні”(правда/брехня)

Коментар: із стверджувальних речень діти обирають “правда / брехня”.

Якщо відповідь хибна, роблять уточнення.

1. Події у повісті І.Франка відбуваються в Карпатах.
2. У селі Тухля було три тисячі жителів.
3. Бджолярство — це основне заняття тухольців.
4. Захар Беркут був “чудовим лікарем, бесідником і порадником”.
5. Тугар Вовк мав серце, мов щире золото.
6. Князь Данило Галицький подарував тухольські землі Захару Беркуту.
7. Основна мета половців — знищити слов’янські народи.
8. Тугар Вовк називав монголів “нашими союзниками”.
9. Уві сні Захар Беркут перемогу тухольців.
10. Монголи прямували через Карпати до Угорщини.
11. Громада вигнала Тугара Вовка з Тухольщини через вбивство Митька Вояка.
12. Максим Беркут врятував на полюванні життя Мирослави.
13. Тухольську громаду скликали на раду три старці з хорогвою.
14. Вхід у с.Тухля закривали міцні ворота.
15. У табір монголів перепусткою був перстень.
16. Максим навчив майстрів виготовляти машини для кидання каміння.
17. Сторожа скинули, щоб завалити прохід.
18. Від рук Бурунди Максима врятував Захар Беркут.
19. Тухольська хоругва була зеленого кольору.
20. Слова *хан, князь і боярин* — це неологізми.
21. Максим говорив: “Життя в неволі нічого не варте, краще смерть.”
22. Тугар Вовк — боярин.
23. Як Захар Беркут заговорить, то “немов бог тобі в серце вступає”.
24. Максим говорив: “Тухольці — ціпкий народ

@ Буктрейлер допоможе пригадати зміст.
Скористайся QR-кодом.

Іван Франко «Захар Беркут»

Дидактична гра-загадка «Упізнай мене»

Коментар: ведучий/ведуча говорить від імені літературного героя, при цьому не називаючи його, але описуючи вчинки та міркування.

1. Ми живемо головню скотарством. З овець добуваємо собі одяжу та страву.
2. Я новий тухольський боярин. Організую великі лови на грубу звірину. Хочу відсвяткувати почин свого нового життя.
3. Я в батька одиначка...Нянька займалася моїм вихованням. Батько з дитинства привчав мене користуватися рицарською зброєю, зносити всякі негаразди.
4. Про мене кажуть, що я «перший удалець на всю тухольську верховину».
5. «Хоч я лише вовк, дрібна звірюка, то все ще дам раду тухольському медведеві».
6. Син мене називає досвідченим чоловіком, я радо служу громаді. Громада завжди слухає моєї ради.
7. Гнівить мене, що той молодий парубок такий сміливий і так поводитьсь зі мною, мов з рівним.
8. Любила я слухати ті повісті, хотілося мені стати під руку того доброго царя велетнів до бою з силою Морани. І кров живіше грала в моїм молодім серці.
9. Я 90-літній старець, найстаріший у цілій тухольській громаді. Маю вісьмох синів, із яких троє сидять вже разом зі мною між старцями.
10. Ми несемо з собою пожежі, руїни, смерть. З далекої степової Азії прийшли ми в цю країну, щоб на довгі віки підтяти її силу.
11. Знаю, що побідили ми нашим громадським ладом, нашою згодою і дружністю. Уважайте добре на се!
12. Наша мета - не відбити монголів, а розбити їх, щоб захистити інші народи.

Літературна гра “Хто я” (за повістю Іван Франко “Захар Беркут”)

Коментар: за допомогою цитати визнач героя твору.

1. “ Так, значиться, батько її віддавна, від десятих літ був у порозумінню з монголами, був зрадником! Мов придавлена, мов підкошена тою гадкою, похилила вона свою прегарну голову додолу. Серце її боліло дуже...”
2. “... був мужчина, як дуб. Плечистий, підсадкуватий, з грубими обрисами лица і грубим чорним волоссям... “
3. “...наймолодший , мов здоровий дубчак між явориною, визначався між усім тухольським парубоцтвом”.
4. «Життя в неволі нічого не варте»
5. «...Не мала вона пари між своїми ровесницями, так се в природній свободі свого поводження, в незвичайній силі мускулів, у смілості й рішучості, властивій тільки мужчинам...”
6. «І що найдужче мене лютить, що погинемо без бою, без слави, мов коти, кинуті в ставок!»
7. “ З рабським ушануванням розступилися монголи перед незнайомим приїжджим, що говорив їх мовою та ще й таким певним тоном, до якого вони привикли від своїх ханів та бегадирів».
8. «Хоч і в путах, я все буду вольний чоловік. У мене пута на руках, а в тебе на душі!»
9. “ Беркути додержують слова навіть ворогові і зрадникові. Беркути ніколи не сплямують ні своїх рук, ні свого серця підступно пролитою кров'ю!

Переглянь уривок фільму “Захар Беркут”, 1971 р.
Скористайся QR-кодом

10. “Я не піду дальше. Я не стану зрадницею свого краю.
11. “Свідоцтво моє проти Тугара Вовка велике і страшне: він зрадник...”
12. “Прийде пора, іскра розгориться новим огнем”

В ніж;

Г батько;

12. *Коломийкам притаманні всі риси, ОКРІМ*

А діалектизмів;

Б мелодійності;

В гумору;

В великого обсягу;

Завдання 13-15 передбачають установлення відповідності.

До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ

13. *Установіть відповідність між героями повісті «Захар Беркут» Івана Франка та їхніми внутрішнім (зовнішніми) характеристиками:*

1. Максим Беркут	А «...мужчина, як дуб. Плечистий, підсадкуватий, з грубими обрисами лиця і грубим чорним волоссям...»
2. Захар Беркут	Б “Гідний син свого батька, сміливий, вірний...”
3. Мирослава	В “Чотири роки провів у мандрах, був у Галичі, Києві, пройшов усі Карпати...”
4. Тугар Вовк	Г “...В тім прегарно розвиненім дівочім тілі живе сильний, великими здібностями обдарований дух”

14. *Установіть відповідність між героями та їхніми репліками:*

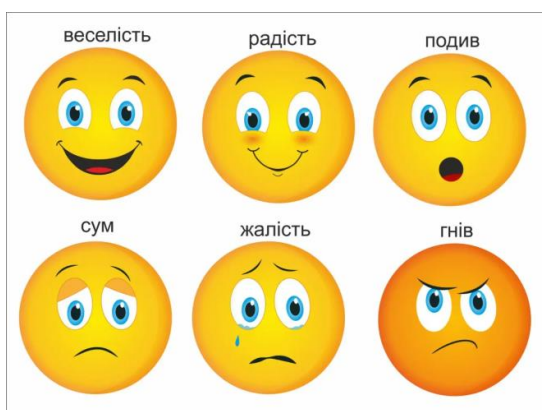
1. Тугар Вовк	А “У мене пута на руках, а в тебе на душі...”
2. Бурунда	Б “Тут...побідите їх або ніде інде...”
3. Максим	В “Життя лиш доти має вартість, доки чоловік може помагати іншим”
4. Захар Беркут	Г “Прокляття на вас... Вони так і всіх нас видзьобають, хамаи погані...”

15. *Установіть відповідність між художніми засобами та їхніми назвами:*

1. «...серце його скиміло глибоко...»	А порівняння
2. «...се був сивий, як голуб... старець...»	Б метафора
3. «...а ви ратища в руки і плазом додолу!»	В епітет
4. «Радісний, громовий крик усіх тухольців стрітив їхній прихід...»	Г архаїзм

Обведи смайл, який передає твій настрій після виконання завдань.

Я пишаюся тим, як ти сьогодні працював/працювала)

Контрольна робота №1

Із пісенних скарбів. Іван Франко «Захар Беркут»

Варіант 2

Завдання 1— 12 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише **ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ**. Виберіть правильну відповідь.

- Усі пісні в рядку належать до соціально-побутових, ОКРІМ*
А кріпацькі, чумацькі, солдатські;
Б веснянки, щедрівки, колядки;
В рекрутські, наймитські, заробітчанські;
Г козацькі, чумацькі, бурлацькі;
- Натхнення, пристрасне переживання душевного піднесення, викликане певною ідеєю чи подією - це...*
А конфлікт твору;
Б пафос твору;
В художня деталь;
Г художня деталь;
- Обери століття, на які припадає розквіт чумацтва в Україні:*
А XV- початок XIX ст. Б XVI - початок XVIII ст.
В XVII - початок XVIII ст. Г XVIII - XIX ст.
- Народним пісням притаманні всі ознаки, ОКРІМ*
А авторства; Б варіативності;
В мелодійності; Г усного поширення;
- У творі І.Франка “Захар Беркут” присутні усі провідні мотиви, ОКРІМ*
А поваги до батьків і старших;
Б переваги громадських інтересів над особистими;
В віри у всемогутність техніки і науки;
Г патріотизму;
- У історичних творах найчастіше використовуються:*
А неологізми;
Б слова іншомовного походження;
В застарілі слова;
Г слова-терміни;
- Оберіть рядок з найточнішою характеристикою Мирослави*
А патріотка, здатна до глибоких почуттів, мудра;
Б нехтує порадами старших, чесна, самовіддана;
В любить багатство, славу, добра, кмітлива;
Г розумна, розсудлива, але боязлива;
- Жанрова своєрідність коломийки полягає в тому, що це*
А п'ятирядкова пісня;
Б чотирирядкова пісня, рядок якої має 14 складів;
В дворядкова пісня, рядок якої має 16 складів;
Г дворядкова пісня, рядок якої має 14 складів;

9. *Із розсипаним намистом із перлів, “що перекочуються із місця на місце й мерехтять”, порівнював І.Франко*
А коломийки; **Б** Карпати;
В художні засоби; **Г** пісні;
10. *І.Франко у реченні: “Сонце піднялось уже високо в небо...” - використав художній засіб:*
А епітет; **Б** порівняння;
В алегорію; **Г** метафору;
11. *Захар Беркут із сином Максимом, коли “настане час між зеленими святами і святом Купайла”:*
А збирають зілля у горах для ліків; **В** підрізають дерева;
Б косять траву для худоби; **Г** випасають худобу;
12. *Наприкінці твору Тугар Вовк:*
А залишається жити в Тухлі; **Б** тікає з монголами;
В гине у бою; **Г** тоне від каміння метавки Захара Беркута

**Завдання 13-15 передбачають установлення відповідності.
 До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник,
 позначений БУКВОЮ**

13. Установіть відповідність між персонажем та цитатою:

<ol style="list-style-type: none"> 1. Захар Беркут 2. Мирослава 3. Бурунда 4. Тугар Вовк 	<p>А “Для того я говорю вам: не дбайте про мого сина, а рішайте так, як би він був уже в гробі...” Б “Що ви, мужі чи коти, що так боїтеся тих кількох крапель води?” В “Монголи відси не вийдуть — тут їм усім погибати” Г “Він радив йому перейти на службу до монголів, вести їх через гори, і обіцював за те велику нагороду...”</p>
--	--

14. Установіть відповідність між художніми засобами та їхніми назвами:

<ol style="list-style-type: none"> 1. «По діброві вітер виє,гуляє по полю...» 2. «Кругом поле, як те море...» 3. «...не щебече соловейко в лузі над водою, не співає чорнобрива, стоя під вербою.» 4. «Тополя тонка, гнучка...» 	<p>А епітет; Б метафора; В художній паралелізм Г порівняння;</p>
---	---

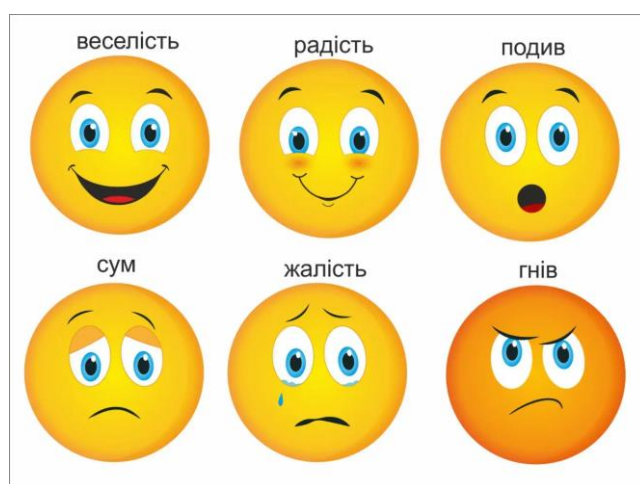
15. Установіть відповідність між назвами пісень та цитатами:

<ol style="list-style-type: none"> 1. «Гомін, гомін по діброві» 2. «Ой у степу криниченька» 3. «Стоїть явір над водою» 4. «Ой на горі та й женці жнуть» 	<p>А « Іди, сину, геть від мене — Нехай тебе турки візьмуть!» Б «Будуть пташки прилітати Калиноньку їсти,</p>
---	--

Будуть мені приносити
Од родоньку вісти!..»
В « Мені з жінкою не возиться;
А тютюн та люлька
Козаку в дорозі
Знадобиться!»
Г «Воли ревуть, води не п'ють.
Бо в Крим доріженьку чують.»

Обведи смайл, який відповідає настрою після виконання завдань.

Я пишаюся тим, як ти сьогодні працював/працювала)

Випиши слова, які мають стосунок до життя і творчості Т.Г.Шевченка

Художник, дід Іван, Київська область, кріпацтво, батько поміщик, козачок, «Кобзар», балада, роман, 3 срібні медалі, академік-гравер, заслання на 5 років, контраст, «Живописна Україна», 5 періодів творчості, метаморфоза, Кирило-Мефодієвське братство, улюблений напій чай з ромом, найбільший портрет Кобзаря 500м квадратних.

Тарас Шевченко. “N.N”. “Тополя”. “Заповіт”.

Вікторина “Що мені відомо про Т.Шевченка”

Кометар: вчитель/вчителька називає дату, діти пишуть подію

1. 09.03.1814 року у Черкаській області народився...
2. Коли Тарасику виповнилося 2 роки...
3. Григорій та Катерина Шевченки мали 8 ...: 5...,3...
4. У 1822 році батько віддав сина...
5. З 1829 Тарас почав “кар’єру”...
6. У 24 роки...
7. Назвіть 2-3 діячі культури, які брали активну участь у викупі Тараса Григоровича з кріпацтва.
8. 2,5 тисячі карбованців — еквівалент 45 кг чистого срібла. За таку суму...
9. 1840 року вийшла збірка ..., у якій було ... творів.
10. Обдумайте і запишіть, що означають цифри, записані у математичному виразі: $24+10=34$?
11. До рукописної збірки поезій “Три літа” увійшла поезія ...
12. З 1962 року щороку присуджується ...у галузі літератури і мистецтва.

ТВІТ-НАГАДУВАННЯ

(НЕ)нудний Шевченко.

Переглянувши відео на YouTube, довідаєшся про насичене життя поета після викупу з кріпацтва.

Скануй QR-код

Літературна вправа “Закінчи речення”

(за поезією Т.Г.Шевченка “N.N”)

1. Ліричний герой поезії випасав ...
2. У вірші зображена пора року ...
3. Малий Тарас плакав, бо він нічого не отримав від ...
4. Дівчина недалеко від хлопчика вибирала ...
5. ”Неначе сонце засіяло ...” для Тарасика після того, як дівчина ...
6. Поет-кріпак служив у пана ...
7. Дану поезію можна поділити на ... частини.
8. Тяжке кріпацтво відображає ... частина поезії.
9. У кінці поезії діти ...
10. За допомогою змін у природі автор намагався відобразити ...
11. Твір, у якому зображується життя автора, називається ...
12. Дівчинкою, яка підтримувала Тарасика, була сусідка ...

ТВІТ-НАГАДУВАННЯ

*Скануй QR-код і переходи на YouTube.
Почуєш “N.N.” англійською)*

**Літературна гра “Вірю — не вірю”
(за баладою Т.Г. Шевченка “Тополя”)**

Коментар: діти відповідають “вірю” чи “не вірю” та аргументують думку.

1. Чи вірите ви, що джерелом натхнення для Т. Шевченка була усна народна творчість.
2. Чи вірите ви, що у перше видання “Кобзаря” ввійшла балада “Тополя”.
3. Чи вірите ви, що балада “Тополя” розповідає про історичних осіб та їх подвиги.
4. Чи вірите ви, що у баладі є метаморфоза — перетворення дівчини на тополь.
5. Чи вірите ви, що поет у творі звертається до хлопця-козака.
6. Чи вірите ви, що тополя росла неподалік від річки.
7. Чи вірите ви, що дівчинонька свого козака чекала 2 роки.
8. Чи вірите ви, що у творі згадується народний обряд сватання.
9. Чи вірите ви, що через розлуку дівчина дуже страждає і хоче вирушити у подорож, щоб знайти коханого.
10. Чи вірите ви, що героїня звертається до ворожки, бо мати вирішила засватати доньку за старого, багатого.
11. Чи вірите ви, що тополя символізує у баладі дівочу красу, стрункість, смуток, самотність.
12. Чи вірите ви, що балада “Тополя” написана на основі народної пісні “Мала мати сина, восени женила”, яку дуже любила співати старша сестра Катерина.

@ ТВИТ-НАГАДУВАННЯ

**Скануй QR-код і переходь на YouTube.
Подивись мультфільм "Тополя"
за поемою Т.Г.Шевченка
К/С "Україмафільм"**

Літературний диктант
(за поезією Т. Шевченка “Заповіт”)

1. Уперше вірш був надрукований під назвою

А “Заповіт”	Б “Думка”
В “Завещаніє”	В “Заповідь”

2. Поезія написана у формі

А монологу	Б діалогу

3. Скільки разів перекладено поезію?

А 100	Б більше 50
В 40	Г 60

4. Кобзар заповідав, щоб поховали його

А у рідному селі	Б у садку вишневому
В серед степу широкого	Г у Києві

5. У “Заповіті” згадується річка

А Вісла	Б Дунай
В Волга	Г Дніпро

6. Доповніть речення: “Заповіт” був написаний у ... році під час перебування Тараса Григоровича в ...”

А 1842, Санкт-Петербурзі	Б 1845, Переяславі
В 1845, Києві	В 1846, на Кос-Аралі

7. Мелодію до “Заповіту” Т. Шевченка написав

А Г.Гладкий	Б Б.Лятошинський
В М.Лисенко	Г Г.Глієр

8. ”Заповіт” належить до лірики

А інтимної	Б пейзажної
В філософської	Г громадянської

9. Установіть відповідність

Сюжет

1. Експозиція

2. Зав’язка

3.Кульмінація

4.Розв'язка

Цитата

А .Вставайте,

Кайдани порвіте

І вражою злою кров'ю

волю окропіте.

Б Як умру, то поховайте.....

На Україні милій...

В Як понесе з України

кров ворожу...

Г І мене...

Не забудьте пом'янути

Незлим тихим словом...

ТВИТ-НАГАДУВАННЯ

**Просканувавши QR-код, довідаєшся
цікаву інформацію про
найменшу книжку у світі**

Художні засоби у поезіях Т.Г. Шевченка

1. Художній засіб, який Кобзар використовує у рядку “... І хлинули сльози...”, називається

А алегорія

Б порівняння

В гіпербола

Г метафора

2. У фразях : “Мені так любо, любо стало...”, “ ...хлинули сльози, тяжкі сльози...”

використано

А рефрен

Б тавтологію

В контраст

Г протиставлення

3. Як називається композиційний прийом, яким Т. Шевченко починає і завершує баладу “Тополя”

По діброві вітер виє,
Гуляє по полю,
Край дороги гне тополю
До самого долу

А пейзаж

Б обрамлення

В епіграф

В портрет

4. Виділені слова в рядках “... неначе все на світі стало моє ... і ми, жартуючи, погнали чужі ягнята до води” — це

А епітети

Б антитеза (протиставлення)

В риторичні оклики

Г порівняння

5. Установіть відповідність між символом і його значенням.

Символ

1. соловей

2. тополя

3. вітер

4. кайдани

Значення

А гніт

Б талант, натхнення, воля

В сум, самотність, дівоча краса

Г зміни, непостійність

6. Установіть відповідність між художніми засобами і цитатами з віршів

Т.Шевченка.

Художні засоби

1.авторський епітет

2.контраст

3.порівняння

4.романтичний пейзаж

Цитати

А “По діброві вітер виє,

Гуляє по полю,

Край дороги гне тополю

До самого долу”.

Б “Сохне вона, як квіточка”

В “...полину до самого Бога...а до того

Я не знаю Бога”

Г “Дніпро ревучий”

@ **ТВІТ-НАГАДУВАННЯ**

Скануй QR-код і читай інформацію

про найбільший портрет

Т.Шевченка – мурал у Харкові

Випиши слова, які мають стосунок до повісті «За сестрою» А.Чайковського

Проза, лірика, історична повість, монголи, романтичний герой, неволя, ясир, екстремальні ситуації, фантастика, богатири, фольклор, татари, запорожці, потурнаки, щасливий кінець, гостросюжетність, пісні, Михайлик, Ганнуся, стійкість у вірі, фітотерапія, Лубни, бранці, торгівля людьми, весілля.

А.Чайковський “За сестрою”

Літературна гра “Вірю — не вірю”

(А.Чайковський “За сестрою”)

Коментар: діти відповідають “вірю” чи “не вірю” та аргументують думку.

1. Чи вірите ви, що Павлусь і Ганнуся — це брат і сестра?
2. Чи вірите ви, що п’ятнадцятирічний хлопчик вирушив у Крим на пошуки сестри?
3. Чи вірите ви, що Павлусь погодився зректися хреста?
4. Чи вірите ви, що славетний рід Судаків складався із 5 членів родини?
5. Чи вірите ви, що батько навчив Павлуся орієнтуватися по зорях?
6. Чи вірите ви, що Петро під час нападу на Спасівку був на Запоріжжі?
7. Чи вірите ви, що харциз Карим піклувався про хлопця в дорозі?
8. Чи вірите ви, що Остап Швидкий підтримував хлопця і полікував йому рани?
9. Чи вірите ви, що Павлусь мав шаблю і 1 пістоль, коли втік від козаків?
10. Чи вірите ви, що Павлуся вдалося визволити сестру з полону хитрістю?
11. Чи вірите ви, що дід Панас знався на лікуванні травами?
12. Чи вірите ви, що козаків порівнювали у творі з яструбами?

ТВІТ-НАГАДУВАННЯ

**Скануй QR-код і переходь на YouTube.
Тебе чекає зустріч із героями “За сестрою”**

Вікторина “Хто найуважніший”

(за змістом I-V частини повісті А.Чайковського “За сестрою”)

1. Назвіть, який славний козацький рід жив у Спасівці?
2. Скільки синів було у родині Степана і Палажки Судаків?
3. Назвіть свято, яке лягло в основу назви села Спасівка?
4. За допомогою чого сусідні села повідомляли один одного про наближення небезпеки?
5. Яку історичну добу зобразив Чайковський у творі?
6. Що було характерним для татарського коня?
7. Хто привчав Павлуся до лицарської справи?
8. Хто з козаків під час однієї зустрічі з татарами не зміг дати собі ради і отримав відповідне прізвище?
9. Що козаки знайшли у сідлі коня, яким Павлусь приїхав до козаків?
10. Хто найкраще орудував арканом?
11. Хто з козаків вправно грав на бандурі?
12. У формі чого розмістилися татари перед кошем під час нападу козаків?
13. Хто зі знатних татар став бранцем козаків ?
14. Чим побратими накривали голови мертвим товаришам?
15. Як називалася річка, яка пливла за татарським кошем?
16. Чим поділився Павлусь із братом?
17. Що викрикували козаки перед наступом?
18. У кого з козаків була порубана голова та поламані ребра й ноги?
19. Як називався військовий табір у творі?
20. Як у творі названо низку возів?
21. З якою метою татари брали в полон жінок, дівчат, дітей?
22. Хто навчив Павлуся орієнтуватися в небесних зорях?
23. Яка мета подорожі Павлуся в Крим?
24. Ким назвався харциз, коли продавав хлопця купцям?

Вікторина “Хто найуважніший”

(за змістом VI-IX частин повісті А.Чайковського “За сестрою”)

1. Де Павлусь планував переночувати під час подорожі?
2. Що таке ватра?
3. Чим ласував хлопчина на вечерю?
4. Кого називали харцизами?
5. Яка слава ходила про Карима по українських селах?
6. Яким вчинком харциз підтвердив, що він потурнак, злодій, юда?
7. Куди татари-купці їхали з Києва?
8. За чим козаки здогадалися, що харциз Карим бачив Павлуся і, можливо, нашкодив йому?
9. Як покарали козаки Карима?
10. Чи сподобався хлопець купцям?
11. У кого став служкою Павлусь?
12. Яке ім'я Мустафа дав хлопцеві?
13. Чим вразив Судаченко Девлет-Гірея?
14. Чому Девлет-Гірей наказав шукати Ганну?
15. Якою була татарська зима?
16. Куди відправили Ганну за наказом хана?
17. Скільки розділів у творі?
18. За кого просив Павлусь у Девлет-Гірея?
19. У якого полковника викупив Девлет-Гірей сина?
20. У яку пору року Павлусь і Ганнуся поїхали додому?
21. Хто назвав Павлуся хитруном?
22. Скільки років було Ганнусі?
23. Ганнуся вчила татарську мову?
24. Де мешкав Девлет-Гірей?

Літературна гра
(за повістю А.Чайковського “За сестрою”)

“Впізнай героя за цитатою”

Коментар: за допомогою цитати визнач героя твору (чия цитата)

1. “Держися сотника або діда Панаса...”
2. “Ти ... останешся при мені між посильними козаками, хлопець теж.”
3. “Він рубав на обидва боки, устеляючи землю навкруги себе трупами.”
4. “Не смій, гяуре, зневажати його світлість хана ханів, бо він вас усіх перереже або в полон візьме...”
5. “Його огорнув страх. У його уяві татарва була такою силою, що її ніхто не переможе...”
6. “...Стріляв з рушниці так, що птиці під час льоту не промахнув. До того він знав лічити рани зіллям...”
7. “Хочеш бути живий, то говори правду... а то буде з тобою лихо. Козаки не знають жартів.”
8. “Митець був арканом орудувати.”
9. “Такий порядок завів тут старий бувалий козак, який прийшов сюди з першими поселенцями.”
10. “Чимало було в нього гріхів на душі. Він показував татарам дорогу на Україну, крав козацьких коней, хлопців та дівчат...і перепродував татарам.”
11. “Цей татарин для нас вартісніший , ніж сьогоднішня перемога.”
12. “...Був відважний козак і не жалів себе...”

[@ ГВІТ-НАГАДУВАННЯ](#)

**Скануй QR-код і довідаєшся
про козаків-характерників**

Контрольна робота №2
Творчість Т.Шевченка, А. Чайковського
Варіант 1

Завдання 1— 12 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише ОДИН ПРАВИЛЬНИЙ. Виберіть правильну відповідь.

1. Оберіть автобіографічний твір Т.Г. Шевченка:
А “Заповіт” *Б “Іван Підкова”*
В “Мені тринадцятий минало...” *Г “Тополя”*
2. Уперше “Кобзар” побачив світ у
А 1840 *Б 1847*
В 1814 *Г 1862*
3. У поезії “Заповіт” великий Кобзар закликав українців
А залишатися покірними, слухняними *Б вставати і порвати кайдани*
В любити ближніх своїх *Г стати багатими і щасливими(0,5 б)*
4. У баладі Т.Шевченка перетворення дівчини на тополю називається
А гіперболою *Б метаморфозою*
В метафорою *Г алюзією*
5. Назвіть твори Т.Шевченка, автором музики до яких є М.Вербицький.
А “Ой у лузі червона калина...”, *“Заповіт”*
Б “Заповіт”, *“Ще не вмерла Україна...”*
В “Боже великий, єдиний...”, *“Заповіт”*
Г “Тополя”, *“Заповіт”*
6. Героїко-романтичній повісті притаманні всі ознаки, **ОКРІМ**
А епічний твір середнього розміру
Б зображення героїчних вчинків романтичного героя
В герой у незвичайних обставинах
Г зображення фантастичних пригод героя
7. Укажіть, про яку історичну добу розповів А.Чайковський у повісті “За сестрою”.
А війну з половцями *Б війну проти польської шляхти*
В набіги монголо-тата *Г Другу світову війну*
8. Знайдіть **ХИБНЕ** твердження:
А татарські купці дуже добре ставилися до Павлуся
Б гроші татар допомогли брату врятувати сестру
В Мустафа знаходився в полоні лубенського полковника
Г за викрадення коня й спробу втечі Мустафа-ефенді наказав дати Павлуся 100 дротяних нагаїв, а потім замінив їх на 20
9. Діду Панасу, який козакував, було
А 60 років *Б 70 років*
В 80 років *Г 90 років*
10. Ознаками балади як літературного жанру є всі перераховані, **ОКРІМ**
А ліро-епічний твір *Б драматично напружений сюжет*
В казково-фантастичний чи героїчний зміст *Г алегоричний твір з мораллю*
11. Укажіть, чому Ганнусю розшукали і привезли до Девлет-гірея:
А вона знала, де розташовані козацькі курені
Б вона нібито знала, де Мустафа — син Девлет-гірея
В він хотів бачити її в своєму гаремі
Г вона вміла лікувати травами

12. Кому належать слова про Павлуся: “Як хлопець із цього вийде цілий, то знайте, що з нього кошовий буде”:

А Недолі
В Петру

Б Девлет-гірею
Г Степану

Завдання 13-15 передбачають установлення відповідності.

До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений БУКВОЮ

13. Установіть відповідність між героями та їхніми висловами:

1 Степан Судак	А “Невже ж то ця дівчина так на коні сидить? Справді лицарський народ ті козаки”
2 харциз	Б “Давно ми, сестро, не були такі щасливі, як сьогодні”
3 Девлет-гірей	В “...П’ять літ мене поганці мучили, та вдалося мені на татарському краденому коні втекти.”
4 Павлусь	Г “...От ліпше не рви мого серця. Не вона одна...”

14. Установіть відповідність між термінами та їхніми визначеннями:

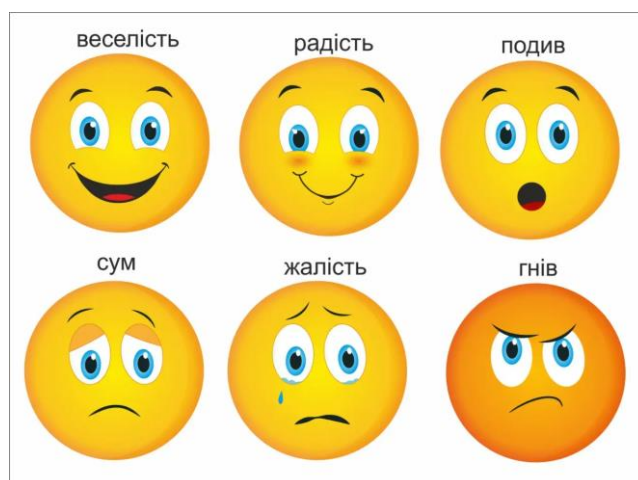
1 експозиція	А повернення додому
2 кульмінація	Б напад татар на село Спасівку
3 розвиток дії	В мандри Павлуся разом із козаками
4 розв’язка	Г зустріч із Ганнусею

15. Установіть відповідність між героями та їх речами:

1 аркан	А Павлусь
2 сідло з червінцями	Б дід Панас
3 бублики з медом	В харциз
4 бандура	Г Непорадний.

Обведи смайл, який відповідає настрою після виконання завдань.

Я пишаюся тим, як ти сьогодні працював/працювала)

**Завдання 13 — 15 передбачають установлення відповідності.
До кожного рядка, позначеного ЦИФРОЮ, доберіть відповідник, позначений
БУКВОЮ**

13. Установіть відповідність між героєм та характеристикою:

1 дід Андрій	А гордий і ненавидить нашу віру
2 С.Непорадний	Б завзяте хлоп'я
3 Павло	В кремезний козак літ тридцяти
4 Мустафа, син Сулеймана	Г привчав Павлуся до лицарського ремесла

14. Установіть відповідність між художнім засобом та цитатою:

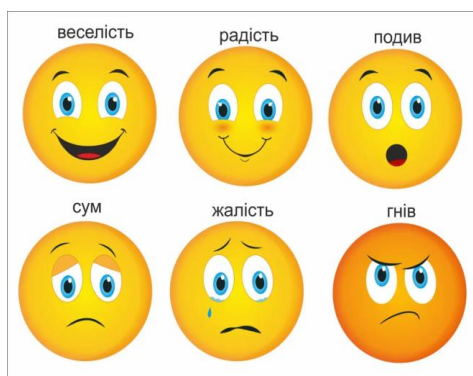
1 епітет	А "... він їхав попереду на своїм буланім коні..."
2 порівняння	Б "Сонце ж уже підійшло високо й озолотило своїми променями степ"
3 метафора	В "Ось чого Петро сумний був, мов сова в полудень"
4 символ	Г "Не скачи в воду, як не знаєш броду"
5 прислів'я	Д "Це степ, український степ зі своїми високими могилами"

15. Установіть відповідність між композиційним елементом та уривком:

1 інтер'єр	<p>А «Чоловік був одягнений у подерту, брудну одягу і мав на голові татарську шапку. На ногах у нього були постолі, обв'язані мотузками. Лице чорне, пожовкле та розкуйовджена чорна борода..»</p> <p>Б "Уже перед вечором доїхав до якоїсь річки. Вода пливла між двома досить стрімкими берегами... Тут наглядів два стирчачі під берегом, на сажень висоти, камені..."</p> <p>В "...Тому його оселя мала вигляд малого містечка. Стояли тут рядком кам'яні будинки, звичайні й двоповерхові, були шопи для возів й коней, склади з крамом..."</p>
2 пейзаж	
3 портрет	

Обведи смайл, який відповідає настрою після виконання завдань.

Я пишаюся тим, як ти сьогодні працював/працювала)

Випиши слова, які мають стосунок до твору М.Стельмаха

“Гуси-лебеді летять...”

Фольклор, епос, лірика, фразеологізми, оповідання, історична повість, автобіографічна повість, ліро-епос, балада, казка, діти, щастя, бідність, насіння, качка, олень, річка, чоботи, “Пригоди Тома Соєра”, оранка, хліб від зайця, “тіатр”, чорнило, ягоди бузини, Павлусь, Любка, кирея, смокінг, вітряк, татари, харциз, діалогія, Михайлик, Бахчисарай, “Кобзар”, заслання.

Михайло Стельмах “Гуси-лебеді летять...”

Бліц-опитування за змістом повісті “Гуси-лебеді летять...” М.Стельмаха

- 1.** Два самостійні твори, пов’язані персонажами і сюжетом — це...
- 2.** ”Моїм батькам — Ганні Іванівні й Панасу Дем’яновичу з любов’ю і зажурую” — це...
- 3.** Автор використовує у творі події особистого життя, бо це твір...
- 4.** Як колись називали людей, які вміли робити вози?
- 5.** Яке прізвище головного героя твору?
- 6.** Ким хоче стати Михайлик, щоб повернути лебедів?
- 7.** Для чого бабуся повела онука-шибеника у церкву?
- 8.** Яку особливість мала однокрила качка?
- 9.** Столярство, шевство, стельмахівство, бондарство, мірошництво — це...
- 10.** Яку книжку мріяв отримати і прочитати головний герой?
- 11.** Чотири склянки насіння — це платня за...
- 12.** Якою порою року розпочинаються і завершуються події повісті?
- 13.** За допомогою чого Михайликові вдалося покататися разом із усіма дітьми на льодяній гірці?
- 14.** До чого привчила мати Михайлика?
- 15.** Хто, окрім людей, ходив за плугом? У яких піснях про це співалося?
- 16.** Головний герой був старший за тебе чи молодший?
- 17.** Який інструмент мордував Юхрим, коли прийшов Михайлик?
- 18.** Скільки часу планувала Люба носити чоботи?

19. Яку одіж найбільше любив Михайлик упродовж усього життя?
20. Що було найбільшим багатством для бідняків, на думку діда Дем'яна?
21. Що, крім чобіт, привіз Панас Дем'янович сину із ярмарку?
22. Чим пригостив однокласників Михайлик під час перегляду вистави?
23. По якій дорозі йшов Михайлик із Любою в школу після прощання із Мар'яною?
24. Хто кого називав “княгинією” й “зіронькою”?

ТВІТ-НАГАДУВАННЯ

Скануй QR-код і переходь на YouTube.
Тебе чекає зустріч із героями
повісті “Гуси -лебеді летять...”
Кінофільм 1974 року

Дидактична гра-загадка “Упізнай мене”
(за повістю М.Стельмаха “Гуси-лебеді летять...”)

- 1.** Мене називають надзигльований, бузувір, опришок, харциз, каламут. Мене не вхопить чортяка, бо я одчайдух і оглашений.
- 2.** Мене вважають майстром на всі руки. Дайте мені заліза і дерева, буде у вас і січкаря, драч, керата і вітряк під самі хмари.
- 3.** І що то за хлопець у мене. Наче замовлений, припадає до книжки. Оглашений читальник і спати не лягав би.
- 4.** До роботи я рідкий, наче юшка. Але замісити якесь паскудство можу. Люблю свіжу копійку. Ось і за книжку зможу отримати чотири склянки насіння.
- 5.** Я люблю перебирати своє “добро”, мріяти про весну і про город. Тяжке наше мужицьке життя...Одна радість — земля. Вона все знає про людину.
- 6.** Мене вразила доброта хлопчика, який поділився насінням. Видно ж, що і сам бідовий. Хай йому завжди добре буде поміж людьми.
- 7.** Моє захоплення — сад. Все у ньому моїми руками зроблено. А в святу неділю я любила ходити в Божий храм.
- 8.** Я пишався своїм школяриком, бо вчився він добре. Одна біда — не мав чобіт. Вирішив я тимчасово носити його в школу, загорнувши в кирею.
- 9.** Я любив цього хлопця, часто ми разом читали книжки. Дуже шкода стало мені малого, який ледь не плакав, що не потрапив на виставу, тому й замовив за нього словечко.
- 10.** Я приятелька Михайлика. Кажуть, що я випромінюю сонце. Люблю співати. Дуже мені хотілося разом з Михайликом у школу ходити.
- 11.** Раджу тобі вчитися, щоб всі знали, які то мужицькі діти.
- 12.** Мені знову почувся бентежний звук далеких дзвонів. Це летіли лебеді і натрушували на землю свою лебедину пісню.

Народознавча вікторина

“Як добре ти знаєш звичаї та традиції рідного народу”

1. Що приносять гуси-лебеді на крилах, за народними уявленнями?
2. Що означає вислів “лебедина пісня”?
3. Яких пташок випікали з тіста, зустрічаючи весну?
4. Для чого виганяли на піч, вкриту гарячим зерном?
5. Чому хати прикрашали вишитими рушниками, калиною?
6. Що символізував обряд святої вечері в переддень Різдва?
7. Що в українців було символом урожаю, добробуту, багатства?
8. З яких часів залишилося в українців поклоніння землі, сівбі, оранці, насінню, усьому живому?
9. Який місяць року вважався в українців ідеальним для одруження?
10. Як називається свято, на яке природа, особливо квіти, за уявленнями предків, набуває містичної сили?
11. Для чого клали на подушку любисток, м'яту, шавлію, чорнобривці?
12. Що означає вислів “хліб від зайця”?

ТВІТ-НАГАДУВАННЯ

Скануй QR-код і дізнаєшся ще більше інформації про звичаї, традиції нашого народу

Завдання на встановлення відповідності (“логічні пари”)

(за повістю “Гуси-лебеді летять...” М.Стельмаха)

1. Установіть відповідність між символом і його значенням.

Символ

1. лебеді
2. чоботи
3. земля
4. весна

Значення

- А життя, багатство чи бідність, народження;
- Б воскресіння, первісний порядок;
- В краса, вірність, кохання, чистота;
- Г достаток, родинна злагода, могутність;
- Д ідеал жінки-матері, духовне порозуміння і очищення.

2. Установіть відповідність між художнім засобом і цитатою.

Художній засіб

1. метафора
2. епітет
3. порівняння
4. риторична фігура (питання і оклик)

Цитата

- А “...на човнику й веслі від нас від’їхав травень...”
- Б Нечиста сила “залазила в слово, як плодожерка в яблуко...”
- В “...оксамитний холоднуватий вечір...”
- Г “І чого тільки не було на тому суді?!”
- Д “...куди Макар телят ганяє”.

3. Установіть відповідність між характеристикою і героєм повісті.

Характеристика

1. “Наче весняночка... На її новенькому кожущку в петельці погойдувалося два перших підсніжники...”

2. “Молодий, горбоносий парубок у шинелі красиво повертає голову ... і приязно усміхається”
3. “...Карлючки вусів одстовбурчуються, з рота вириваються клекіт і “ох, рятуйте мою душу”, з одежі осипається дерев’яний пилок...”
4. “Як свята, очікувала садіння, косовиці, жнив... Після праці любила лягти на воза і дивитися на зорі, на Чумацький Шлях...”

Герої

А Люба

Б Ганна Іванівна

В дід Дем’ян

Г Мар’яна

Д Максим

4. Установіть відповідність між фразеологізмом і значенням

Фразеологізм

1. Не родило в черепку
2. Сорока на хвості принесла
3. На тихі вода, на ясні зорі
4. Раки пекти

Значення

- А кому-небудь стало про щось відомо
- Б у невідомі місця, у теплий край
- В хто-небудь розумово відсталий, ненормальний
- Г невідомо коли, ніколи
- Д ніяковіти, червоніти від сорому

5. Установіть відповідність

Сюжет

- 1.експозиція
- 2.зав’язка
- 3.кульмінація
- 4.розв’язка

Зміст 2 розділу

А замість “Пригод Тома Сойера” Михайлик отримує від Юхрима казки та подяку від жінки-жебракки

Б любов хлопчика до книг, його фантазії під час читання

В Михайлик без маминого дозволу бере насіння, половиною ділиться з хлопчиком-жебраком

Г щоб отримати бажану книгу “Пригоди Тома Сойера”, хлопець аовинен принести Бабенку чотири склянки насіння із гарбуза.

6. Установіть відповідність між фразеологізмом і його значенням

Фразеологізм

1. Як мак на четверо
2. Перець на язиці
3. Ятрить душу
4. Як рак на горі свисне

Значення

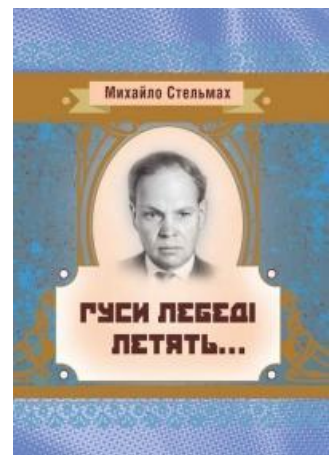
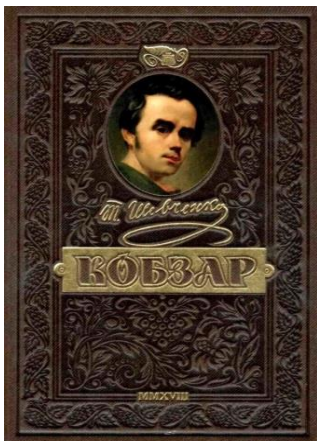
- А посилювати переживання
- Б дуже бідний
- В невідомо коли, ніколи
- Г дотепно і влучно говорити

МЕНТАЛЬНІ КАРТИ

Ментальна карта (mind map) – це зручний спосіб візуалізації мислення.

Якщо тобі потрібно швидко пригадати історію написання твору, його композицію, тему, основну думку, головних та другорядних героїв, художні засоби, використані у творі, пропоную скористатися структурованою інформацією ментальної карти.

Скануй QR-код і повторюй!

ВІДПОВІДІ

Суспільно-побутові пісні

Літературна вправа «Закінчи речення»

1. 300 тисяч творів; 2. військові походи козаків; 3. чумацьких пісень; 4. чумацькі валки зазвичай споряджались напровесні; 5. козацьких; 6. Дорошенко; 7. у пана хорунжого; 8. мати й син; 9. проміняв жінку на тютюн та люльку; 10. "Гомін, гомін по діброві"; 11. Сагайдачного; 12. прилітали пташки і приносили вісті з України.

Суспільно-побутові пісні

Літературна вправа «Детектор брехні»

1. Ні. 2. Так. 3. Ні. 4. Так. 5. Так. 6. Так. 7. Ні. 8. Так. 9. Так. 10. Так. 11. Так. 12. Ні.

Художні засоби в народних піснях

1. В 2. А 3. А 4. В 5. Б 6. А 7. А 8. А 9. В 10. 1-В, 2-А, 3-Б.

Коломийки

Літературна вправа «Закінчи речення»

1. Західна частина України; 2. двох; 3. чотирнадцять; 4. пісні і танцю; 5. дівчини й парубка; 6. лінь, легковажність, намагання скористатися чужим майном; 7. граблями; 8. Параски; 9. вечорниць; 10. маком; 11. красива; 12. сопілці.

І. Франко "Захар Беркут"

Вправа "Закінчи речення"

1. І. Франка 2. сто 3. 1882, "Зоря" 4. Галицько-Волинського 5. XIII 6. історична повість 7. монголи, бегадири Пета, Бурунда. 8. Тухля. 9. липу. 10. Захар Беркут, 90; 11. Сторож. 12. царя велетів.

Іван Франко «Захар Беркут»

Дидактична гра-загадка “Упізнай мене”

1. Тухольці 2. Тугар Вовк 3. Мирослава 4. Максим Беркут 5. Тугар Вовк
6. Захар Беркут 7. Тугар Вовк 8. Мирослава 9. Захар Беркут 10. Монгольська орда
11. Захар Беркут 12. Тухольці

Іван Франко “Захар Беркут”

Літературна гра “Детектор брехні”(правда/брехня)

- 1.Так 2. Ні 3.Ні 4.Так 5.Ні 6.Ні 7.Так 8.Так 9.Ні 10.Так 11.Так 12.Так 13.Так.
14.Ні. 15.Так. 16.Ні. 17.Так. 18.Ні. 19.Ні. 20.Ні. 21.Так. 22.Так. 23.Так. 24.Так.

Іван Франко “Захар Беркут”

Літературна гра «Хто я»

1. Мирослава 2. Тугар Вовк 3. Максим 4. Максим 5. Мирослава 6. Бегадир Бурунда
7. Тугар Вовк 8. Максим 9.Захар Беркут 10. Мирослава
11.Митько Вояк 12.Захар Беркут

Контрольна робота №1

Із пісеньних скарбів. Іван Франко «Захар Беркут»

Варіант I

- 1В; 2Б;3А; 4Б; 5А; 6А; 7Г; 8Б; 9Б; 10Б; 11Б; 12В; 13. 1Б, 2В, 3Г, 4А; 14.1Б, 2Г,
3А, 4В; 15.1Б,2А,3Г,4В.

Із пісеньних скарбів. Іван Франко «Захар Беркут»

Варіант II

- 1Б;2Б;3Б;4А;5В;6В;7А;8Д;9А;10Г;11А;12Г;13.1А,2В,3Б,4Г;14.1Б,2Г,3В,4А;15.1А
,2Г,3Б,4В.

ТВОРЧИСТЬ Т.Г. ШЕВЧЕНКА, А.ЧАЙКОВСЬКОГО

Вікторина

“Що мені відомо про Т.Шевченка”

1.Т.Г. Шевченко; 2.родина переїхала до села Кирилівка; 3. дітей: 5 сестер, 3 брати; 4. у науку до дядя; 5. козачка у пана Енгельгардта; 6. Тараса викупили із кріпацтва; 7. К.Брюллов, В.Жуковський, О.Венеціанов, Є.Гребінка, В.Григорович; 8.викупили Т.Г. Шевченка з кріпацтва; 9. “Кобзар”, 8; 10. 24 роки у кріпацтві + 10 у засланні = 34 роки неволі; 11. “Заповіт”; 12. Державну премію України ім. Т.Г. Шевченка в галузі літератури і мистецтва (з 2000 р. - Національна премія України ім. Тараса Шевченка).

Т.Г. Шевченко.”N. N.”

Вправа “Закінчи речення”

1. ягнят; 2. літо; 3. бога; 4.плоскінь; 5.його поцілувала; 6.Енгельгардта; 7. 3; 8. 2; 9. погнали ягнят до води; 10. внутрішній стан героя; 11.автобіографічний; 12.Оксана Коваленко.

Т.Г. Шевченко. Балада “Тополя”

Літературна гра “Вірю — не вірю”

1. вірю; 2.вірю; 3. не вірю; 4. вірю; 5. не вірю; 6. не вірю; 7. вірю; 8. вірю; 9. не вірю; 10. вірю; 11. вірю; 12. вірю.

Літературний диктант

Т. Шевченко. “Заповіт”

1.б; 2.а; 3.б; 4.в; 5.г; 6.б; 7.а; 8.г; 9.1.б; 2.в; 3.а; 4.г.

Художні засоби у поезіях Т.Г. Шевченка

1. г; 2. б; 3. б; 4.б; 5. 1.б; 2. в; 3. г; 4. а; 6. 1. г; 2. в; 3. б; 4. а.

Літературна гра “Вірю — не вірю”

(А.Чайковський “За сестрою”)

1.вірю; 2.вірю; 3.не вірю; 4.не вірю; 5.не вірю; 6.вірю; 7.не вірю; 8.вірю; 9.не вірю; 10.вірю; 11.вірю; 12.вірю.

Вікторина “Хто найуважніший”

(за змістом I-VI частини повісті А.Чайковського “За сестрою”)

1.Судаків; 2.2:Петро і Павло; 3.Спас; 4. підпалювали бочки із смолою; 5.боротьба з монголо-татарами; 6.вміння плавати; 7.дід Андрій; 8.Семен Непорадний; 9.гроші; 10.Семен Непорадний; 11.дід Панас; 12.півмісяця; 13. Мустафа-ага; 14.червоною китайкою; 15.Самара; 16.бубликом з медом; 17. “Слава Богу”; 18.Остапа Тріски; 19.кіш; 20.обоз; 21.на продаж; 22.дідусь; 23.порятунок Ганнусі; 24.батьком хлопця.

Вікторина “Хто найуважніший”

(за змістом VI-IX частин повісті А.Чайковського “За сестрою”)

1.на березі річки; 2.вогнище, багаття; 3.рибою; 4.розбійників; 5.недобра; 6.продав Павлуся татарам-купцям; 7.у Крим; 8.за конем і сумкою з червінцями; 9.відтяли голову; 10.так, бо допомагав їм; 11.у Мустафи; 12.Гусейн; 13.знав татарську мову; 14.щоб знайти сина; 15.переважно теплою; 16.у гарем; 17.9; 18.Остапа Швидкого; 19. лубенського полковника; 20.весною; 21.Мустафа; 22.13; 23.ні; 24.у Бахчисарай.

Літературна гра “Впізнай героя за цитатою”

(за повістю А.Чайковського “За сестрою”)

1.брат Петро Павлусю; **2.**сотник Андрій Недоля; **3.**Остап Тріска; **4.**Мустафа-ага; **5.**Павлусь; **6.**дід Панас; **7.**до татарина; **8.**Семен Непорадний; **9.**старий Охрім; **10.**харциз Карим; **11.**Андрій Недоля; **12.**Петро Судак.

Контрольна робота №2

Творчість Т.Шевченка, А. Чайковського

Варіант 1

1.в; **2.**а; **3.**б; **4.**б; **5.**б; **6.**г; **7.**в; **8.**б; **9.**в; **10.**г; **11.**б; **12.**а; **13.** 1.г; 2.в; 3.в; 4.а;
14. 1.б; 2.г; 3.в; 4.а; **15.** 1.г; 2.в; 3.а; 4.б.

Контрольна робота №2

Творчість Т.Шевченка, А. Чайковського

Варіант2

1.а; **2.**б; **3.**б; **4.**а; **5.**б; **6.**г; **7.**б; **8.**г; **9.**в; **10.**г; **11.**в; **12.**г; **13.** 1.г; 2.в; 3.б; 4.а; **14.** 1.а;
2.в; 3.б; 4.д; 5.г; **15.** 1.в; 2.б; 3.а.

Бліц-опитування

за змістом повісті М.Стельмаха “Гуси-лебеді летять...”

1.дилогія; **2.**присвята; **3.**автобіографічний; **4.**стельмахи; **5.**Стельмах; **6.**чаклуном; **7.**щоб покався; **8.**могла “розбиратися” в людях; **9.**ремесла; **10.**”Пригоди Тома Сойера”; **11.**книжку; **12.**навесні; **13.**ночовки; **14.**любити землю, садити; **15.**Бог, щедрівки; **16.**молодший; **17.**балалайку; **18.**2 роки; **19.** кирея батька; **20.**пісня; **21.**бублик; **22.**пряженим горохом; **23.**березневій; **24.**Максим Мар’яну.

Дидактична гра-загадка “Упізнай мене”

(за повістю М.Стельмаха “Гуси-лебеді летять...”)

1.Михайлик; **2.**дід Дем’ян; **3.**мати про Михайлика; **4.**дядько Юхрим; **5.**мати Михайлика; **6.** жінка з Херсонщини; **7.**бабуся; **8.**батько Панас Дем’янович; **9.**дядько Себастьян;**10.**Люба; **11.**Мар’яна; **12.**Михайлик.

Народознавча вікторина

“Як добре ти знаєш звичаї та традиції рідного народу”

1.життя, весну; **2.**останній вчинок у житті; **3.**жайворонків; **4.**щоб лікуватися; **5.**це символи України;своєрідний захист, оберіг; **6.**символ єдності, зустрічі поколінь; **7.**дідух; **8.**з часів язичництва; **9.**жовтень; **10.**Івана Купайла; **11.**обереги; заспокійливі засоби; **12.**гостинець.

Завдання на встановлення відповідності (“логічні пари”)

(за повістю “Гуси-лебеді летять...” М.Стельмаха)

1. 1В, 2Г, 3Г, 4Б; **2.** 1А, 2В, 3Б, 4Г; **3.** 1Г, 2Д, 3В, 4Б; **4.** 1В, 2А, 3Б, 4Д; **5.** 1Б, 2Г, В, 4А; **6.** 1Б, 2Г, 3А, 4В.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. [Електронний ресурс].- Довідник цікавих фактів та корисних.
Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/>
2. [Електронний ресурс].- УкрЛіб — скорочення від Ukrainian Library (українська бібліотека). Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/>
3. [Електронний ресурс].- Словник термінів українська література 7 клас. Режим доступу: <https://narodna-osvita.com.ua/7415-slovník-termnv-ukrayinska-literatura-7-klas.html>